Laatija: Sami Pekuri 9.3.2026
Hyväksyjä:

Avainsanat: Päästöttömät työmaat green deal -sitoumus

Päästöttömät työmaat green deal -sitoumuksen mukaiset vähimmäisvaatimukset Pääkaupunkisudun Kaupunkiliikenne Oy:n rakennusprojektille

1. Johdanto

Kaupunkiliikenne on sitoutunut Päästöttömät työmaat green deal -sitoumukseen.

Sitoumuksen tavoitteena on vähentää hankintayksikköjen työmailla syntyviä päästöjä pitkäjänteisesti julkisten hankintojen avulla. Sitoumus koskee Kaupunkiliikenteen infrarakentamista, kunnossapitoa ja kunnossapidon urakointia, uudiskohteiden rakentamista sekä korjausrakentamista ja purkua.

Tavoitteena on, että vuoden 2030 loppuun mennessä hankintayksikön työmailla käytettävistä työkoneista ja ajoneuvoista 100 % toimii fossiilittomilla polttoaineilla, joista vähintään 50 % käyttää sähköä, biokaasua tai vetyä (kuva 1).

Näiden tavoitteiden lisäksi Kaupunkiliikenteellä on Päästöttömät työmaat green deal -sitoumukseen liittyen omia vaatimuksia, jotka on kuvattu tässä dokumentissa.

Kuva 1. Päästöttömät työmaat green deal -tavoitteet (Motiva)

2. Kaupunkiliikenteen vaatimukset 1.1.2026 alkaen

Pääurakoitsija vastaa alihankkijoiden kaluston vaatimustenmukaisuudesta, raportoinnista tilaajalle ja raportoinnin oikeellisuudesta. Pääurakoitsijan on nimettävä yhteyshenkilö, joka vastaa tilaajan vaatimusten noudattamisesta ja raportoinnista tilaajalle. Jos henkilö vaihtuu, pääurakoitsija on velvollinen nimeämään uuden henkilön ja ilmoittamaan siitä tilaajalle.

Vaatimukset eivät koske niitä työmaakoneita tai raskasta kuljetuskalustoa, jotka käyvät työmaa-alueella satunnaisesti tai tekevät yksittäisen lyhytkestoisen työtehtävän. Epäselvissä tilanteissa pääurakoitsija tai urakoitsija on yhteydessä tilaajan projektipäällikköön.

Raportointitietoja tai tämän dokumentin liitteitä ei saa jakaa ulkopuolisille ilman tilaajan projektipäällikön hyväksyntää.

1. Työmaalla käytettävät polttoaineet

- Työmaalla käytetään ainoastaan fossiilittomia polttoaineita kaikissa ajoneuvoissa, työmaakoneissa ja raskaassa kuljetuskalustossa. Hyväksyttäviä fossiilittomia polttoaineita ovat biokaasu, vety, etanoli (esim. ED95) ja EN 15940 standardin mukainen uusiutuva HVO diesel tai moottoripolttoöljy.

- Urakoitsija seuraa polttoaineen määrää ja laatua kuukausittain kalustoluettelolla tai erikseen sovittaessa digitaalisella työkalulla.

- Jos työmaalla joudutaan perustellusta syystä käyttämään muuta kuin fossiilitonta polttoainetta, pääurakoitsija anoo aina poikkeusluvan fossiilisen polttoaineen käyttämiselle, jonka tilaajan ympäristövastaava hyväksyy. Poikkeamailmoitus tulee tehdä myös, jos urakoitsija tuo esim. toiselta työmaalta työmaakoneen, johon on tankattu fossiilista polttoainetta.

2. Työmaakoneet

- Työmaakoneilla tarkoitetaan seuraavia: *pyöräkuormaajat, kaivukuormaajat, pienkuormaajat, pyöräalustaiset kaivukoneet, tela-alustaiset kaivukoneet, kurottajakuormaajat, traktorit, valssijyrät, tiehöylät, monitoimikoneet, nosturit, trukit, kurottajat, telapuskutraktorit, erikoistraktorit ympäristön ja kiinteistöhoidon töihin, maantiivistäjät.* Jos urakoitsijalla on muu kuin tässä dokumentissa mainittu tilaajan vaatimukset täyttävä työmaakone, tulee se hyväksyttää tilaajalla.

- Kaikkien teholtaan 56 kW tai sitä suurempien työmaakoneiden tulee täyttää vähintään STAGE IV tai EURO VI -luokan vaatimukset. Pienemmiltä kuin 56 kW koneilta hyväksytään Stage IIIB -luokan mukainen päästötaso.

- Tilaaja on sitoutunut siihen, että vähintään 20 % työmailla käytettyjen työmaakoneiden yhteenlasketuista kappalemäärästä tai käyttötunneista tuotetaan sähkö-, vety- tai biokaasukäyttöisillä koneilla.

- Jos työmaalla joudutaan perustellusta syystä käyttämään muita kuin tilaajan edellyttämiä työmaakoneita, tulee pääurakoitsijan anoa aina poikkeuslupa tilaajan vastuuhenkilöltä ennen koneen käyttöön ottamista työmaalla.

3. Työmaan raskas kuljetuskalusto

- Työmaan raskaalla kuljetuskalustolla tarkoitetaan seuraavia: *PIMA- ja muut maa-aineskuljetukset, betoniautot ja HIAB:it*.

- Työmaan raskaan kuljetuskaluston tulee täyttää vähintään EURO VI tai STAGE IV -luokan päästövaatimukset.

- Jos työmaalla joudutaan perustellusta syystä käyttämään muuta kuin tilaajan edellyttämää raskasta kuljetuskalustoa, tulee pääurakoitsijan anoa aina poikkeuslupa tilaajan vastuuhenkilöltä, ennen koneen käyttöön ottamista työmaalla.

4. Työmaan pienkoneet

- Työmaan kaikkien pienkoneiden (teho ≤4 kW) osalta suositaan sähkökäyttöisiä eli esimerkiksi akkutoimisia. Muiden kuin sähkökäyttöisten koneiden osalta listataan työmaalla käytettävät työkalut kalustoluetteloon (liite 1) ja perustellaan syy.

5. Työmaasähkö ja lämmitystarpeet

- Työmaalla käytettävän sähkön tulee olla tuotettu päästöttömillä energialähteillä ja sähkön alkuperästä tulee esittää todistus. Jos työmaalla käytetään sähkön tuottamiseen aggregaattia, siinä tulee käyttää fossiilitonta polttoainetta.

- Työmaan lämmitystarpeet on toteutettava kaukolämmöllä, fossiilittomalla polttoaineilla tai päästöttömillä energianlähteillä tuotetulla sähköllä.

6. Kalustoluettelo ja raportointi

- Vaatimusten täyttyminen todennetaan tilaajan kalustoluettelon (liite 1) tai erikseen sovittaessa digitaalisen työkalun avulla.

- Urakan tai työvaiheen aikana pääurakoitsija tai urakoitsija täyttää kalustoluetteloon kuukausittain käytettyjen polttoaineiden määrän ja laadun, sähköllä toimivien työkoneiden käyttötunnit sekä työmaan energiankulutuksen. Pääurakoitsija vastaa siitä, että kaikki projektilla toimivat urakoitsijat täyttävät Kalustoluetteloon tarvittavat tiedot. Pääurakoitsija koostaa kalenterikuukausittain koko projektin tiedot yhteen Kalustoluetteloon.

- Pääurakoitsija toimittaa kalustoluettelon tilaajalle projektipankkiin tai muuhun tilaajan määrittelemään paikkaan. Pääurakoitsija esittelee tilaajalle kalustoluettelon sekä tilaajan vaatimuksiin liittyvät poikkeamat ja muut huomiot kuukausittain työmaakokouksessa.

- Projektipankkiin tallennettava kalustoluettelotiedosto nimetään seuraavasti: Kalustoluettelo, projektin nimi ja vuosi. Esim. Kalustoluettelo esimerkkiprojekti 2026

- Pääurakoitsija toimittaa vuosittain tammikuun aikana edellisen vuoden ja projektin päätyttyä kuukauden sisällä koko projektin toteumat kootusti yhtenä tiedostona projektipankkiin sekä sähköpostilla osoitteeseen vastuullisuus@kaupunkiliikenne.fi otsikolla Kalustoluettelo, projektin nimi ja vuosi. Esim. Kalustoluettelo esimerkkiprojekti 2026.

7. Poikkeamat ja valvonta

- Mikäli urakoitsijan on perustellusta syystä poikettava tämän asiakirjan vaatimuksista, urakoitsija tekee poikkeamailmoituksen ennen työmaakoneen tai kaluston käyttämistä tilaajan määrittelemällä poikkeamailmoituksella (liite 2).

- Tilaajan tulee hyväksyä poikkeamailmoitus viipymättä tai kahden arkipäivän sisällä. Kun tilaaja on hyväksynyt hakemuksen, urakoitsija saa ottaa kaluston tai työmaakoneen käyttöön työmaalla.

- Hyväksytty poikkeamailmoitus tallennetaan projektipankkiin ja nimetään seuraavasti: Poikkeamailmoitus päästötön työmaa, projektin nimi, kuukausi-vuosi. Esim. Poikkeamailmoitus Päästötön työmaa esimerkkiprojekti 01–2026

- Tilaajalla on oikeus suorittaa työmaalla pistokokeita ja pyytää tarvittaessa kuitteja polttoaineiden alkuperän varmentamiseksi.

8. Laiminlyönti ja sanktiot

- Pääurakoitsijan tulee ilmoittaa viipymättä vaatimusten laiminlyönnistä tilaajalle. Selvityksessä tulee käydä ilmi asiat, jotka ovat johtaneet tilaajan vaatimuksista poikkeamiseen.

- Mikäli urakoitsija on laiminlyönyt tässä asiakirjassa asetettuja vaatimuksia, tilaajalla on oikeus veloittaa pääurakoitsijalta polttoainetestaamisen kustannukset sekä teettää vastaavassa laajuudessa lisätestauksia pääurakoitsijan kustannuksella.

- Jos urakoitsija on laiminlyönyt sitoumuksen noudattamista merkittävällä tavalla tai jättänyt ilmoittamatta laiminlyönnistä, on tilaajalla oikeus sanktioida pääurakoitsijaa. Pääurakoitsijan omalla vastuulla on sopia sanktioiden siirtämisestä alihankkijoille.

9. Sitoutuminen

- Urakoitsija on ymmärtänyt tilaajan vaatimukset ja sitoutuu noudattamaan niitä. Pääurakoitsijan vastuulla on huomauttaa sopimusvaiheessa, jos jotain tähän asiakirjaan asetettuja vaatimuksia ei voida toteuttaa.

3. Liitteet

Liite 1. Päästöttömät työmaat -kalustoluettelo

Liite 2. Päästöttömät työmaat -poikkeamailmoitus

4. Muutoshistoria

Pvm.	Muutokset
26.04.2022	Ohje luotu
30.05.2025	Täydennetty vaatimuksia, korjattu ja täydennetty liitteitä
9.03.2025	Päivitetty sisältöä ja lisätty vuoden 2026 muutokset